

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบล
ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
Performance of the work by using The Principle of morale of
personal Sub-district municipality in Mueang suphan buri district
Suphan buri province

พัชรินา พงษ์สุทัศน์¹ วิชชุกร นาคธน²
Patchariya Pongsuthat, Witchukorn Nakthon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง 129 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) บุคลากรมีการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักวิมangsa รองลงมาคือ หลักจิตตะ หลักวิริยะ และหลักฉันทะ ส่วนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ได้แก่ ด้านวิมangsa ด้านวิริยะ รองลงมาด้านจิตตะ และด้านฉันทะตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล 1) ฉันทะคือ ผู้บริหารควรมีวิธีการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากร ให้รู้จักพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ 2) วิริยะ คือ กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน 3) จิตตะ คือผู้บริหารควรมีการวางแผน กำหนดขั้นตอนในการทำงานให้ชัดเจน และ 4) วิมangsa คือ การบริหารจัดการงานผู้บริหารและบุคลากรควร

Received: 2022-02-18 Revised: 2022-03-21 Accepted: 2022-04-02

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Public Administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: aphinant.jais@gmail.com

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Suphanburi Sri Suvarnabhumi Buddhist College

มีการพัฒนาบุคลากร และมีการมาตรฐานที่ชัดเจน วางแผน ทบทวน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ร่วมกัน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน เทศบาลตำบล

Abstract

The purpose of this research was to study the level of operational efficiency. The relationship between the principles of good morals and the performance of work and guidelines for the development of operational efficiency of the sub-district municipality personnel in Mueang Suphan Buri District Suphanburi Province by a combined research. From the study, the following results have been discovered: The efficiency in work performance based on *Iddhipāda* of personnel at the Subdistrict Municipality in Mueang Suphan Buri District, Suphanburi Province found to be overall at a high level. When each aspect is considered, personnel has work performance in all aspects according to *Iddhipāda* at a high level namely, *Chanda* (aspiration), and followed by *Viriya* (effort), *Citta* (thoughtfulness), and *Vīmaṃsā* (investigation). The efficiency in work performance of personnel at the Subdistrict Municipality in Mueang Suphan Buri District, Suphanburi Province found to be overall at a high level. When each aspect is considered, all aspects are found to be at a high level which are amount of work and speed. Following that, quality of work and being economical, respectively. The correlation between work performance based on *Iddhipāda* and the efficiency in work performance of personnel at the Subdistrict Municipality in Mueang Suphan Buri District, Suphanburi Province has found to be positively correlated in the same direction at a high level, with a statistical significance of 0.01. When each aspect is considered, it has been revealed that all aspects are positively correlated in the same direction at a high level which are *Vīmaṃsā*, *Viriya*, *Citta*, and *Chanda*. The guidelines for developing the efficiency in work performance of personnel at the Subdistrict Municipality in Mueang Suphan Buri District, Suphanburi Province are as follows: 1) On *Chanda* (aspiration), which involves personnel development based on the nature of each individual's thinking. Each person's mentality is different; some people are enthusiastic about their work, while others despise it. Administrators must ensure that all personnel are pleased and satisfied with their work performance, which may be accomplished through the development of body of knowledge and the raising of personnel awareness. (2) On *Viriya* (effort),

which entails the creation of clear guidelines for work performance in order for personnel to act as planned and work with perseverance and patience in the face of difficulties and hardship, as well as making an effort to gain additional knowledge in order to improve work performance efficiency and achieve the set goals. (3) On *Citta* (thoughtfulness), which entails paying attention to work performance, with administrators planning, defining clear work procedures, working together to improve and review work, and performing work with determination and attention so that the job may be completed on time and efficiently as planned. (4) On *Vimamsā* (investigation), which entails using wisdom to investigate and find reasons to perform work, and in which administrators should develop personnel with clear standards to plan and review work, analyze problems, and define shared roles and duties under regulations, law, and rules in order to reduce errors in work and set the correct guidelines for work performance.

Keywords: efficiency, performance, sub-district municipality.

1. ความนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน และบริการประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการ ซึ่งมีการบริการบางอย่างแตกต่างจากภาคเอกชน เนื่องจากมีกฎหมายบังคับให้ประชาชนจะต้องมาติดต่อขอรับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการให้บริการประชาชน ในเขตพื้นที่ อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนราชการที่ให้บริการประชาชนนับตั้งแต่เกิดจนตาย ในการปฏิบัติงานต้องใช้ทรัพยากรบุคคลในองค์กร เพื่อปฏิบัติหน้าที่สนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญ เนื่องจากการที่องค์กรใดๆ จะบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น ซึ่งส่วนหนึ่งจะต้องมาจากการที่บุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ดี มีความพึงพอใจในการทำงาน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพ สร้างพื้นฐานระบบการบริหารจัดการที่ดี พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร หากบุคลากร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ก็จะสามารถพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

สภาพปัญหาจากความล้าสมัยของโครงสร้างราชการที่ใช้กันมานาน แม้มีการปรับแต่งเป็นระยะ ๆ แต่ก็ไม่เคยมีการปรับรื้อทั้งระบบ อีกทั้งการขยายตัวของภาระหน้าที่ของหน่วยงานด้วยข้ออ้างที่รับใช้ประชาชน แต่ดูเหมือนเป็นการขยายฐานอำนาจไปเรื่อย ๆ ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เกิดมีหน่วยงานกระจัดกระจาย มีภารกิจซ้ำซ้อนและสับสน ยากต่อการประสานงาน ระบบราชการในปัจจุบันยังเอื้อให้บุคลากรบางคนทำงานไม่เต็มທີ່เท่าที่ควร สร้างเครือข่ายและพรรคพวก

ขาดระบบการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาก่อตัวระบบอุปถัมภ์ เพื่อทดแทนการที่มีรายได้ต่ำ ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและการฉ้อราษฎร์บังหลวง บางคนยังยึดติดกับทัศนคติดั้งเดิม ในความเป็นเจ้าขุนมูลนาย สร้างอิทธิพลจากการใช้อำนาจรัฐ ช่วงเวลาที่มีการแต่งตั้งโยกย้ายมักมีปัญหาไม่สิ้นสุด ทำให้ขาดความตั้งใจและขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรง ซับซ้อนและขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ ปัญหาเรื้อรังเหล่านี้ที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนเป็นปัญหาพื้นฐานที่สร้างความอ่อนแอให้กับระบบราชการและเต็มไปด้วยปัญหาทุจริตและประพหุติมิชอบ

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ถือเป็นเมืองใหญ่มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจำนวน 23 แห่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีสาเหตุสำคัญจากประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอด จนทราบบริบทของการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นเห็นว่าหลักพุทธธรรมในส่วนของหลักอิทธิบาทธรรม จะเป็นแนวทางการพัฒนาระบบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีได้ อันจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้นำข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานในการศึกษา

หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลตำบลท่าเสด็จ 2) เทศบาลตำบลบางกุ้ง และ 3) เทศบาลสวนแตง ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) **ขอบเขตด้านประชากร** ผู้ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัด

สุพรรณบุรี และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

- 2) **ตัวแปรต้น (Independent Variable)** ได้แก่ หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากร

ตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ 1) ฉันทะ (ความพึงพอใจ) 2) วิริยะ (ความเพียรพยายาม) 3) จิตตะ (ตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำ) และ 4) วิมังสา (ความไตร่ตรองหรือทบทวน)

- 3) **ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านปริมาณงาน 2) ด้านคุณภาพงาน 3) ด้านความประหยัดหรือความคุ้มค่า และ 4) ด้านความรวดเร็ว

3.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในปี พ.ศ. 2564

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม โดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา วัสดุ แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้น ๆ ให้เป็นผลสำเร็จอย่างถูกต้องและรวดเร็ว บรรลุวัตถุประสงค์และความต้องการขององค์การ

หลักอิทธิบาทธรรม ธรรมที่เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่ไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

- 2) ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

- 3) ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรม ของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

- 4) ผลที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรม ของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

4. การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรม ของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยแบ่งเนื้อหาและประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
- 2) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) หลักธรรมอิทธิบาท 4
- 5) ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 7) กรอบแนวคิดการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้อิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

5.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ที่ปฏิบัติงานภายในเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 189 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, 1089) จำนวน 129 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 9 คน/รูป ดังนี้ 1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน 2) ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 4 คน และ 3) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไป สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอิทธิบาทธรรมกับการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้อย่างเสรี เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างๆ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้
2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC)

3) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (สิน พันธุ์พิณี, 2554, 191) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.969

4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อให้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อ

การวิจัยถึงผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง

3) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)

6.5 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

7. สรุปการวิจัย

7.1 การปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากร ของเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่หลักวิมังสา รองลงมาคือหลักจิตตะ หลักวิริยะ และหลักฉันทะ ตามลำดับ สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้ 1) หลักวิมังสา อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) หลักจิตตะ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) หลักวิริยะ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4) หลักฉันทะ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

7.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรวดเร็วและปริมาณงาน รองลงมาคือ ด้านคุณภาพงาน และด้านความประหยัดคุ้มค่า ตามลำดับ สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

1) ด้านความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การปฏิบัติงานของท่านมีการแบ่งเวลาอย่างชัดเจน ท่านตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน และท่านมีการพัฒนาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สะดวก รวดเร็วขึ้น ตามลำดับ

2) ด้านปริมาณงาน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านมีการวางแผนบริหารจัดการปริมาณงาน เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ท่านปฏิบัติงานด้วยความสำเร็จได้ตามปริมาณงานเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และท่านมีการจัดลำดับความสำคัญของปริมาณงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามลำดับ

3) ด้านคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผลของงานที่ท่านปฏิบัติมีความถูกต้องครบถ้วน เชื่อถือได้ รองลงมาคือ ท่านมีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติให้มีคุณภาพมากขึ้น และท่านมีการวางแผนในการปฏิบัติงานไว้อย่างล่วงหน้า ตามลำดับ

4) ด้านความประหยัดคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านมีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้ว มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ท่านตระหนักและกระตุ้นให้ผู้อื่นใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และท่านปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความคุ้มค่าและประหยัดทรัพยากร ตามลำดับ

7.3 ความสัมพันธ์ ระหว่าง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง 0.799 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ได้แก่ วิสัยทัศน์ 0.780 รองลงมาวิริยะ 0.729 จิตตะ 0.723 และฉันทะ 0.698 ตามลำดับ

7.4 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบล

1) **ฉันทะ:** ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ ต้องพัฒนาที่ตัวบุคลากร โดยพัฒนาตามพื้นฐานทาง จิตใจของแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งบุคลากรแต่ละคนมีพื้นฐานทางจิตใจแตกต่างกัน บางคนมีความรักในการปฏิบัติงานแล้ว แต่บางคนก็ไม่ชอบงานที่ทำ ผู้บริหารจึงต้องทำให้บุคลากรมีความสุขกับการปฏิบัติงาน ก็คือผู้ปฏิบัติงานต้องมีความพอใจและ รักในงานที่ตนปฏิบัติอยู่ด้วยวิธีการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากร ให้รู้จักพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นๆ

2) **วิริยะ:** กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม

แผนงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติงานด้วยความขยัน ใจสู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เพียรหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3) **จิตตะ:** ผู้บริหารควรมีการวางแผน กำหนดขั้นตอนในการทำงานให้ชัดเจน ร่วมมือกันปรับปรุง ทบทวนงาน และปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เพื่อให้งานเสร็จตามระยะเวลาและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

4) **วิมังสา:** การใช้ปัญญาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน คือ การบริหารจัดการงาน ผู้บริหารและบุคลากรควรมีการวางแผน ทบทวน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ร่วมกัน ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน เพื่อลดความผิดพลาดของงาน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านฉันทะ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ยินดีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานและพร้อมปฏิบัติตาม ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางที่ทำให้บุคลากรรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของงาน ย่อมสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้ทุกคนตั้งใจทำงานได้ ทুমเทและจริงจังในการทำงาน เสียสละเพื่องานและส่วนร่วม และการประสานงานที่ดีจะส่งผลต่อการสำเร็จของงาน ร่วมกันพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

2) ด้านวิริยะ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เพียรพยายามที่จะหาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้เพิ่มพูน ดังนั้น ผู้บริหารควรปรับปรุงและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร

3) ด้านจิตตะ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงและไม่เกิดความขัดแย้ง ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนความสามัคคีในองค์กร และร่วมกันปรับปรุงข้อบกพร่องนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4) ด้านวิมังสา จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปฏิบัติงานตามแผนงาน และขั้นตอนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากร และหมั่นตรวจสอบ ทบทวน วิเคราะห์ปัญหา ต่างๆ และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นผลกับการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น วัฒนธรรมองค์การ ผลตอบแทน และภาวะผู้นำ เป็นต้น

2) ควรศึกษาการนำหลักธรรมด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในเขตจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ

3) ควรนำหลักอภิปรัชญาธรรมในการวิจัยครั้งนี้คือ หลักอภิปรัชญา 4 มาประยุกต์ใช้กับพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานภาคเอกชน ข้าราชการสังกัดอื่น เป็นต้น เพื่อจะได้นำไปพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอภิปรัชญา 4 ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, การปกครองท้องถิ่นไทย : ศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 22.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์, การปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552), หน้า133-134 .
- พระชวลิตวิทย์ อคฺคธมฺโม (เจนดลวาทกร), “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอภิปรัชญา 4 เพื่อความสำเร็จ”,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,2561) : 8- 28.
- พฤติสิทธิ์ อุทุม. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว”. **งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา. 2559.
- ผดุง วรรณทอง. อนันต์ ธรรมชาลัย และसानิต ศิริวิชิษฐ์กุล. “การประยุกต์ใช้หลักอภิปรัชญา 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ 7ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน2561): 99-110.

William W. Reeder, **Leadership Development in a Mormon Community**, (New York: Wiley, 1968), pp. 1-7.